

Деякі епідеміологічні закономірності злоякісних новоутворів

Вінницький обласний онкологічний диспансер

Деякі епідеміологічні закономірності злоякісних новоутворів – Встановлено сильний прямий зв'язок між захворюваністю і смертністю від злоякісних новоутворів, зворотний зв'язок між смертністю, захворюваністю і питомою часткою сільських жителів в регіоні. Зв'язок між смертністю, захворюваністю і результатами роботи онкологічної служби слабкий і невиражений.

Некоторые эпидемиологические закономерности злокачественных новообразований – Установлена сильная прямая связь между заболеваемостью и смертностью от злокачественных новообразований, обратная связь между смертностью, заболеваемостью и удельным весом сельских жителей в регионе. Связь между смертностью, заболеваемостью и результатами деятельности онкологической службы слабая и невыраженная.

some epidemiologic appropriatenesses of malignant tumors – The powerful and straight tie between disease and mortality of patient with malignant tumorous, the reverse tie between mortality, disease and share of villager in the region were estimated. The tie between mortality, disease and results of oncology's work is faint and inexpressive.

Ключові слова: епідеміологія злоякісних новоутворів, захворюваність і смертність від злоякісних новоутворів, кореляційний аналіз.

Ключевые слова: эпидемиология злокачественных новообразований, заболеваемость и смертность от злокачественных новообразований, корреляционный анализ.

Key words: the epidemiology of malignant tumorous, disease and mortality from malignant tumorous, corelation's analise.

Вступ Серед епідеміологічних проблем злоякісних новоутворів не досить вивченими залишаються проблеми взаємозв'язку між окремими епідеміологічними характеристиками явища. Між тим, аналіз цих характеристик під кутом зору їхніх взаємозв'язків відкриває нові закономірності щодо природи цих захворювань.

Матеріали та методи Вивчено статистичні матеріали поширеності злоякісних новоутворів в Україні за 13 років (1980 –1992) та смертності від них. Проводився кореляційний аналіз показників з визначенням достовірності зв'язку.

Результати дослідження та їх обговорення Вивчення взаємозв'язків між показниками захворюваності і смертності від злоякісних новоутворів дало такі результати. Найсильнішим виявився зв'язок між первинною і загальною захворюваністю ($r = 0,81$; $p < 0,001$). Деяко слабшим був зв'язок між первинною захворюваністю і смертністю ($r = 0,68$; $p < 0,001$) і ще слабшим був зв'язок між загальною захворюваністю і смертністю ($r = 0,65$; $p < 0,001$).

Вже давно помітили, що рівень смертності від злоякісних новоутворів тісно пов'язаний із часткою сільських жителів в структурі населення. Аналіз підтвердив цю закономірність: зв'язок між рівнем смертності і питомою часткою сільського населення є сильним і зворотним ($r = - 0,78$; $p < 0,001$), тобто рівень смертності в регіоні тим менший, чим більшою в структурі населення є питома частка сільських жителів. Що стосується зв'язку між часткою сільських жителів і рівнем первинної та загальної захворюваності, то він також є зворотним, але слабшим за силою (відповідно $r = - 0,59$; $p < 0,001$ і $r = - 0,48$; $p < 0,05$). Досі дослідники пояснювали цю закономірність різною доступністю медичної допомоги в селах та містах. Однак це пояснення спростовується відсутністю зв'язку між показниками захворюваності, смертності і показниками роботи онкологічної служби. Так, зв'язок між смертністю від злоякісних новоутворів і забезпеченістю лікарями–онкологами виявився таким – $r = 0,11$; $p < 0,05$, а зв'язок між смертністю і охопленістю хворих радикальним і спеціальним лікуванням – $r = 0,32$; $p < 0,05$. Отже, в основі відмінностей між рівнями смертності в місті і в селі лежать, очевидно, інші чинники, передусім умови і спосіб життя людей. Це підтверджується і такою закономірністю. Порівняння показників на різних територіях показало, що чим меншими є території, тим більшими є відмінності між ними в захворюваності і смертності від злоякісних новоутворів. Це свідчить про те, що в міру зменшення територій набуває неповторного значення конкретне сполучення багатьох чинників, передусім соціальних, які причетні до виникнення злоякісних новоутворів.

Цікавими виявились зв'язки між смертністю від злоякісних новоутворів, з одного боку, та смертністю від двох інших основних причин – смертністю від хвороб системи кровообігу та хронічних неспецифічних хвороб легень. В першому випадку зв'язок виявився прямим (де вища смертність від злоякісних новоутворів, там вона вища і від хвороб серця і судин), але не вельми постійним ($r = 0,34$; $p > 0,05$), в другому – зворотним і значно сильнішим ($r = -0,47$; $p < 0,05$). Виявився сильнішим і прямим зв'язок між частотою абортів і смертністю від раку молочної залози ($r = 0,80$; $p < 0,001$), між смертністю від раку шлунка та загальною захворюваністю на виразкову хворобу шлунка ($r = 0,72$; $p < 0,001$); між частотою абортів та смертністю від раку шийки матки зв'язок був прямий, але слабший за силою ($r = 0,47$; $p < 0,05$).

Висновки 1. Відмінності в захворюваності і смертності від злоякісних новоутворів на різних територіях обумовлені, головним чином, умовами і способом життя людей. **2.** Доступність медичної допомоги практично не впливає на поширеність злоякісних новоутворів та смертність від них.

1. Голяченко О.М., Сердюк А.М., Приходський О.О. Соціальна медицина, організація та економіка охорони здоров'я. – Джура. – 1997.–327с.

2. Эпидемиология неинфекционных заболеваний / Под ред. Вихтера А.М., Чаклина А.В. – М.: Медицина, 1990. –270с.